

ERŐS VÁR

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

XXXIV. ÉVFOLYAM

1970. JÚNIUS—JÚLIUS

6. SZÁM

Hídépítés vagy árokásás?

Igen tisztelt Szerkesztő Úr!

Mi, külföldön élő magyar evangélikusok, örömmel vettük tudomásul, hogy a Magyarországi Evangélikus Egyház jelenlegi vezetői jobb viszonyt szeretnének teremteni a külföldön élő és az otthoni magyar evangélikusok között, mint ahogy azon vannak, hogy külföldi evangélikus és egyéb keresztyén egyházakkal, vallási és tudományos közösségekkel való kapcsolatuk is szorosabb legyen. Ennek az új irányzatnak az egyik jele az, hogy lassan hagyománnyá válik: újévkor vagy a karácsonyi ünnepek alkalmával az egyik magyarországi evangélikus püspök üzenetet küld a külföldön élő magyarok és különösképpen evangélikusok felé, a külföldre kikerülő magyar evangélikus egyházi emberek kapcsolatokat keresnek a magyar evangélikus gyülekezetekkel vagy lelkipáterekkel szolgálattal és — ha Magyarországra érkezik egy külföldön szolgáló magyar evangélikus lelkész, — arra törekcszenek, hogy kedvező véleményt szerezzen az otthoni egyházi élet felől. Az Evangélikus Élet című hetilapban is jelentek meg objektív cikkek, amelyek a külföldi magyar evangélikusság szerepével foglalkoztak.

Sajnos, ezt a nagyrabecsült jóigyekezetet sok minden aláássa. Ezen a helyen nem szeretnék részletekbe bocsátkozni, mert arra egy tanulmány terjedelme sem lenne elegendő, csak arra szeretnék utalni, hogy az a magatartás, amelyet a magyarországi evangélikus egyházi vezetők az u. n. "felszabadulási évforduló" alkalmával tanusítottak, erőfeszítéseiket nemcsak a külföldi magyar evangélikusokkal való szorosabb kapcsolatok kiépítése,

de a nyugati és keleti nem magyar keresztyénekkel való jóviszony megtartása szempontjából is erősen veszélyeztette.

Nem légbőlkapott hírekre támaszkodunk ezzel kapcsolatban, hanem az Evangélikus Élet című hetilap oldalait forgatjuk. Egy formális megjegyzéssel kezdjük. Míg a testvéregyház által kiadott Reformátusok Lapja a nagy ünnepekre engedélyezett nagyobb oldalszámot a húsvét jelentőségének a kiemelésére használta fel, az Evangélikus Élet húsvéti száma csak a szokásos 4 oldalas terjedelemben jelent meg, míg az április 5-i szám lett a "vastag" kiadvány.

De térjünk ki a tartalomra.

Az első oldalon elolvashatjuk az u. n. "Ünnepi Nyilatkozat"-ot. Erről sokat lehetne írni. Talán a legnagyobb fel-tűnést az okozta külföldön — nem csak magyarok között! — hogy a magyar evangélikus vezetők odahaza teljesen magukévá tették azt a felfogást, hogy a szocializmus a jelenleg ismert társadalmi formák közt a legmagasabb. Hol vannak azok az idők, amikor még azt írták teológusaink odahaza, hogy az Evangélium nincs társadalmi formákhoz kötve és Isten ígéje nem mondja meg, hogy melyik társadalmi forma felel meg a legjobban Isten akaratának! Ma a szocializmust otthon az Isten országa felé vezető út egy állomásának kell nevezni és hálát adni azért a Kormánynak (ezt nagy betűvel kell írni!), hogy a magyar népet — ellentétben az elmaradt nyugati népekkel — már idáig eljuttatta.

Persze, a hálának a Szovjetunió népének hős fiai felé is el kell jutni,

akiknek Magyarországra való eljutása rengeteg szenvedést, szomorúságot és nyomorúságot jelentett a magyar polgári lakosság számára. Egyetlen idegen meg szállás sem jelent örömet és hallelujázásra való okot, de Magyarország 1944–45-ben való orosz megszállása annyira kegyetlen módon folyt le, hogy arról az azt átélők emléken túl korabeli semleges megfigyelők és szemtanúk írásaiból eleget méríthetünk. Itt csak egyet említünk: a fővárosi utcákról összeszedett és a gödöllői premontrei gimnázium körül létesített internálótáborban összezsúfolt több mint 150.000 férfi és fiú szörnyű sorsát!

Persze, a régi rendszert is meg kell ilyenkor bélyegezni. Kétségtelen, hogy voltak a két világháború közt is hibák, sőt bűnök Magyarországon. De a helyzet sohasem volt olyan nyomasztó, hogy a mindig nyitva álló osztrák határon egyik hétről a másikra Magyarország lakosságának egy jelentős része (2 százaléka) kivonult volna az országból, mert nem bírta elviselni a nehéz magyar sorsot.

Felsorolja a nyilatkozat, hogy milyen módon munkálkodik együtt az evangélikus magyarság a jelenlegi magyar kormányzattal. A leírásból megláthatjuk, hogy annak sokkal jobban kiszolgálója, mint ahogy a két világháború közti időszak alatt, még a legjobban megbélyegzett "keresztyén kurzus" időben tennie kellett, mert a magyar keresztyénség képviselői akkor is gyakran felemelték bíráló szavukat (jó lenne, ha egyik püspökünk, aki szorgalmasan kutatja azt, hogy mikor nyilatkoztattak "aulikusán" egyházunk emberei, időt és fáradságot venne annak kimutatására, hogy milyen módon teljesítették evangélikus élenállóink prófétai szolgálatukat a bíráló szavának felemelése által,

amely szolgálat ma egyszerűen lehetetlen Magyarországon!).

A befejező részben azután a béke melletti kiállás hangsúlyozása következik. Ez szép, szükséges és méltó keresztyén hitvallás lehetne, ha nem konkrétizálná a nyilatkozat, hogy ezen mit ért: az amerikaiak vonuljanak ki Vietnam-ból és adják át ezt a területet "békésen" a kommunizmusnak. Közelve is úgy látszik csak a "nyugatiak" akadályai a békének, mert az "imperializmus" szó nyilván csak az Egyesült Államokat érinti, amely ország egyelőre még nem szállít repülőgépeket és más nehéz fegyvereket arra a vidékre, de pld. Oroszországot nem, amely mindezt megteszi. Az anti-kommunizmus, mint a szakadékokat teremtő világnézet elítélése következik ezután, de nem halunk semmit az "antikapitalizmus"-nak nevezett osztályharcos magatartás elítélése felől, amely ugyancsak gyűlöletet szít Nyugat és Kelet közt. A faji megkülönböztetés elítélése szintén Amerika és talán Délafrika számára került bele az ünnepi nyilatkozatba, pedig a szomszédos Romániában is okulhatnának abból, ahol ezt nem a szegény négek, hanem magyarok és székelyek kárára üzik.

A fasizmus rejtett és burkolt formáinak elítélése után (jó lenne, ha ennek a szónak a jelentőségét egyszer meg is határoznák, mert nem csak Keleten, hanem Nyugaton is egyszerűen "valami szörnyű gonosz dolog"-gal azonosítják!) az Evangélikus Egyház felajánlja szolgálatait a Forradalmi Munkás-Paraszt kormányának.

Az Evangélikus Élet ezen számának (35. évf. 14.) első oldalán még a következő cikkek találhatók: Összes gyülekezeteink ünnepeltek — Egyházi vezetők kitüntetése — Hazánk felszabadulásának huszonötödik évfordulóján (ez még két oldalon folytatódik). A harmadik oldalon dr. Mihályfi Ernő országos felügyelő elnöki megnyitó beszéde is erről a témáról szól és még az ötödik oldalon leközölt rádiósigehirdetés is — amely egy virágvasárnapi prédikációként indul el — az elmúlt 25 év eredményeit dicséri.

Kedves Szerkesztő Úr!

Aki ezeket a sorokat írja és — aki csak otthonélő hozzátartozóira való tekintettel nem kéri neve közlését — nem azért kér szót és helyet a lapban,

mert szeretetlen kíván lenni, hanem mert szereti az evangélikus egyházat és annak népét, bárhol is éljen az. Nem menekülként hagyta el a szülőhazát és már igen régóta él annak határain túl. Nem egy ízben járt Magyarországon azóta és ilyenkor mindig résztvett istentiszteleteken is. Megdöbbenéssel tapasztalta, hogy éppen az evangélikus templomok legtöbb helyen a legkevésbé látogatottak. Amikor erre vonatkozólag evangélikus vallású barátaitól felvilágosítást kért, azok elmondották: nem azért nem járnak templomba, mert talán ebből kellemetlenségük lenne (különösen nem nagyvárosokban!) vagy mert hitetlenek, hanem főleg azért nem, mert lassan már csak ugyanazt hallják sok evangélikus szószékről — vallásos frázisokkal és állítólagos bizonyítékokkal megfűszerezve, — amit a rádió és televízió hírmagyarázói mondanak, vagy a Népszabadság, Népszava és Magyar Nemzet megírtak. Az Evangélium egyre inkább háttérbe szorul vagy úgy összevegyül az idegen elemekkel, hogy elveszti jelentőségét.

Megdöbbenett ez a kijelentés és megpróbáltam vitába szállani az emberekkel. De az Evangélikus Életet, az Evangélikus Naptárt és más kiadványokat (különösen jól igazolja ezt a kijelentést a külföldre kiküldött magyar könyvmegosztó, amely a mai egyházi vezetőségnek több kárt okoz, mint azt gondolja!) tanulmányozva, rádöbbenem, hogy ez sajnos nem alap nélküli kijelentés. A legszomorúbb az, hogy nem evangélikus vallású magyarországi egyházi vezetők nem egyszer panaszkodtak azon, hogy az evangélikus egyház vezetői túlzásba viszik a kormányhoz való simulást (lásd az Evang. Gimnázium önként való átadása!), amely magatartással nagy kárt okoznak a többi felekezetnek, de főleg az Evangélium ügyének. Sőt, olyan kijelentés is eljutott hozzám (igazolni ezt persze lehetetlen!), hogy néha az Állami Egyházügyi Hivatal is túlzásnak, károsnak és ostobának tartja az otthoni evangélikus vezetők szolgálai magatartását, amit éppen a felszabadulással kapcsolatos tevékenységük is bizonyít.

A tollat kizárólag az adta kezembe, hogy elhangozzon egy pusztába kiáltott szó az Evangélium azon diszkre-

ditálása ellen, ami ma Magyarországon az Evangélium egyházának egyes rétegei közt folyik, nehogy egyszer szemünkre hánnyák, a külföldön élő magyar evangélikusok szemére, hogy miért nem figyelmeztettetek minket? Ezért küldöm el írásomat az ERŐS VÁR-nak, mert remélem, hogy szavaim másoknál is visszhangra találnak és talán az otthoniak kezei közé is eljutnak.

De van egy gyakorlati oka is annak, hogy ezt most megteszem.

Úgy érzem, hogy az a jó igyekezet, amely nagyobb közösséget szeretne teremteni az otthoni és az idegen világban élő magyar evangélikusok között, egyre lehetetlenebb feladatra vállalkozik. A mai magyarországi evangélikus sajtó termékeit ha olvasuk, akkor a mai egyházi vezetők nyilatkozataiból inkább arra következtethetünk, hogy ők "árokásók" és nem "hídepítők". Nem csoda az, ha otthoni egyházi vezetők külföldi látogatásai alkalmával magyar evangélikus gyülekezeteinkben problémát okoz jövetelük, mert híveink sem szeretetlenek nem szeretnének lenni, sem az igazság rovására képmutatáskodni.

A régi rómaiak a főpapokat "pontifex maximus"-oknak hívták, azaz "nagy hídepítőknak". Ilyeneknek szeretnénk mi is otthoni egyházunk mai elenjáróit látni, nem "árokásók"-nak!

Egy régi olvasó

~~~~~ ÁRVÍZ!!! ~~~~~

Az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia felhívja a gyülekezeteket, hogy a magyarországi és erdélyi árvízkárosultak megsegítésére rendezzenek gyűjtést. A begyűlt összegeket befizethetik a Konferencia pénztárosához (Hungarian Conference — Dr. John Lestyán, 1 S. 270 Ardmore Ave., VILLA PARK, IL 60181), vagy pedig, ha egyes gyülekezetek a helyi egyházak közös akciójában vesznek részt, úgy a helyi viszonyok figyelembe vételével, saját belátásuk szerint irányítsák adományaikat. KÉTSZER AD, KI GYORSAN AD!

Nehéz átfogó képet adni a "Lutheran Church in America" egyház — melybe valamennyi északamerikai magyar evangélikus gyülekezet beletartozik — június 25 és július 2 között Minneapolisban tartott országos közgyűléséről. A hivatalos jegyzőkönyv még nem áll rendelkezésünkre, de ezt a közgyűlést máris ezerféle híradás igyekszik kiértékelni.

Mindenesetre kétségtelennek látszik az, hogy ezzel a közgyűléssel az LCA merész lépéseket tett, s többé-kevésbé vállalta az úttörés szerepét nemcsak az amerikai evangélikus, de jóformán valamennyi egyház között.

Ez az úttörés különösképpen három irányban nyilvánult meg és válik egyre fokozódó érdeklődés középpontjává. Egyelőre a hullámok még nem verték fel a gyülekezetek kedélyét, s így nem mérhető le, hogy a több mint 3 milliós egyházban milyen lesz a reakció a közgyűlés 700 lelkesítő és világi delegátusának a határozataira.

Egy-egy jel arra enged következtetni, mintha ezek a delegátusok nem törődtek volna a hívek tömegeinek a felfogásával. Ez abból is megítélhető, hogy a fennálló gyakorlat értelmében a választóknak nincsen joguk utasítani vagy megkötni a delegátusokat arra nézve, hogy egyes kérdésekben miként is szavazzanak.

Nem éppen hízelgő megállapítás az — igaz, nem is tényyszerű, mert a "United Presbyterian Church" egyház májusi közgyűlése járt igazán az élen —, mégha az újságírás megszokott szenzációéhségének a szüleménye is, hogy "az LCA az első amerikai egyház, amely 'a nemiség, házasság és család' kérdésében liberális elveket tett magáévá"; mert ilyesféle címfejekről volt hangos az ország július első napjaiban. Az igaz, hogy ezen a téren bonyolult etikai problémákkal kellett megbirkózni, de kérdéses, hogy a megnyilvánuló életrend megköveteli-e a hagyományos normák feladását és bizonyos rendellenességek szalonképessé tételeit. A házasság fogalma meghatározásában jelentős az, hogy két ember lehetőleg életen át tartó, bensőséges, nemi vonatkozásban is megnyilvánuló kapcsolatát "hűségsszövetség"-nek mondják. De innen történik az a sokakat elképesztő következtetés, hogy két ember között "hűségsszövetség" (tehát nemi viszony is) akkor is fennállhat, ha törvényesen nem házasok. Ennek a lehetőségnek az elfogadása és jóváhagyása ma az LCA hivatalos álláspontjához tartozik. Ebből a szemszögből bizony ferde megvi-

"ÚTTÖRÉS" MINNEAPOLISBAN

lágításba kerül az abortuszszabadság és a fogamzásgátlásra való tanítás szorgalmazása.

Alig félórás megbeszélés után megváltoztatták az LCA alkotmányát és idevágó szabályrendeleteit a lelkész személyének a leírására nézve: a "férfi" szót mindennütt a "személy" szóval helyettesítették. Ezzel persze utat nyitottak annak, hogy nők is felszentelésre kerülhessenek és mint lelkészek végezzenek egyházi munkát. Ezidőszere az LCA lelkészképző intézeteiben vagy kéttucat nő tanul és teológiai oklevelük megszerzésével immár jogosultak válnak lelkési szolgálatra. Amerikai összefüggésben a kérdés annyiban bonyolódik, hogy a "Lutheran Church Missouri Synod", szintén több mint 3 milliós egyház ragaszkodni fog a hagyományokhoz és így messzebbre vetődik az itteni evangélikusság egysége álmának a megvalósulása. Megszívlelendő, hogy a döntés nem teológiai, hanem gyakorlati megfontolásokból született meg, a női emancipáció divatjának engedve.

Ugyancsak kevés vita előzte meg azt az igen fontos határozatot is, melynek értelmében elválasztották egymástól a konfirmációt és az első úrvacsorázást. Ezzel, ha korszakonként megkérdőjelezhető indítékok észlelhetők voltak is, végeredményben 453 éves jó gyakorlatot dobtak sutba. Az elgondolás az, hogy 10-11 éves gyermekek Úrvacsorához járulhatnak, míg a tulajdonképpeni konfirmációra kb. a 16. életévben kerül sor. Az így előálló helyzet sokkal bonyolultabb, mintsem elképzeltek. Hiszen nemcsak arról van szó, hogy vajjon a 10-11 éves gyermek tudja-e mit csinál, amikor Úrvacsorához járul, hanem arról is, hogy az evangélikus oltár szabaddá válik bárki számára, még előkészület és oktatás nélkül is. Rendkívül fontos kérdés még, s ez lélektani szempontból sem jelenték-

telen éppen, hogy a már úrvacsorázó ifjút be lehet-e fogni valamiféle konfirmációi előkészítésbe 16. életéve körül — hiszen jól tudjuk, hogy mennyire süllyed a nevelési színvonal világi és egyházi tekintetben egyaránt.

Kétes vigasz az, hogy a fentiekben leírt határozatok csupán irányelvi jellegűek és a gyülekezeteket nem lehet végrehajtásukra kötelezni.

Jelentős megbeszélés és döntés tárgyát képezte az egyházi szervezet modernizálása, a közgyűlés szerepének a meghatározása. Foglalkoztak az egyház létszámának és bevételeinek folyamatos csökkentésével, a kül- és belföldi missziói munka feladataival és nehézségeivel, a társadalmi élet sokféle jelenségével, a liturgiareformmal, nevelési kérdésekkel, a lelkési szolgálat lehető formáival (az orsz. presbitériumra hárították annak az ajánlását, hogy az egyházker. elnökök és az orsz. elnök címe és hivatala püspöki jellegű legyen-e) és még sok egyéb ügygel.

Nem ártana, ha a magyar evangélikus hívek közül minél többen megszereznék az orsz. közgyűlés jegyzőkönyvét és a hivatalosan elfogadott jelentéseket, a hozott határozatokat gyülekezeti megbeszélések és véleménynyilvánítás tárgyává tennék.

A közgyűlésen Dr. Robert J. Marshall orsz. elnököt, mostmár teljes négyéves időszakra, 92 százalékos többséggel ismét megválasztották.

Ebben a változásokat követelő világban az LCA is látszólag a változások útjára lépett. Kétségünk csak annyiban támad, hogy az orsz. közgyűlés nem engedett-e túlságosan a korszallal kísértésének, hogy nem felmérte volna dolgvégzését Ahhoz, "Akinél nincs változás vagy változásnak árnyéka".

Bernhardt Béla

CSALÁDI HÍREK

Pósfay György, a délamerikai Caracasban szolgáló magyar ev. lelkész aug. 3-tól egy hónapra Princetonban lesz családjával együtt.

Kúr Csaba és felesége, sz. Ruzicska Márta jelentik Warrenból, hogy Isten leánygyermekkel ajándékozta meg őket ápr. 28-án. Az újszülött neve: Márta, Réka. A boldog nagyszülők: Kúr Géza ref. és Ruzicska László ev. lelkészek.

ERŐS VÁR

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

Az Amerikai Evangélikus Egyház
Magyar Konferenciájának
lapja.

Szerkesztő és kiadó:

Juhász Imre

Főmunkatárs: Egyed Aladár

“ERŐS VÁR”

(“MIGHTY FORTRESS”)

P.O. Box 02148, Cleveland, Ohio 44102

Published by the

Hungarian Conference

of the Lutheran Church in America.

Issued monthly October to May,
bi-monthly in June/July and Aug./Sep.

No. 6. (133) Vol. XXXIV.

JUNE—JULY 1970.

Subscription: \$3.00 a year.

Second-class postage paid
at Cleveland, Ohio.

FONTOS!

Minden szerkesztőségi anyag,
kézirát, gyülekezeti hír, úgyszin-
tén a lappal kapcsolatos minden
levelezés, előfizetés és adomány
erre a címre küldendő:

“ERŐS VÁR”

P. O. BOX 02148

CLEVELAND, OHIO 44102

Az “ERŐS VÁR” előfizetési díja
egy évre csak 3 dollár. Szívesked-
jenek a lejárt előfizetéseket kése-
delem nélkül beküldeni a fenti
címre.

Be nem jelentett címváltozás esetén
a posta a kézbesíthetetlen újságot
megsemmisíti, a kiadóhivatalnak pedig
külön portót kell fizetnie. Erre a költ-
ségre különösen nem-előfizetők, kése-
delmező előfizetők, vagy többéves hát-
ralékban lévők esetében nehéz fedeze-
tet találni.

Ezért kérjük olvasóinkat, hogy min-
den esetben pontosan adják meg címü-
ket a “Zip Code” szám feltüntetésé-
vel együtt! Az újságot “Zip Code”
szám nélkül nem kézbesíti a posta.
Címkezlésnél tüntessék fel az utca
megjelölését is; pl. St., Rd., Ave.
Ugyanis egyes postai zónában azonos
nevű utcákat csak így lehet megkülön-
böztetni.

Printed by

Classic Printing Corporation

9527 Madison Ave., Cleveland O. 44102

LELKÉSZI NAPLÓMBÓL

IRJA: EGYED ALADÁR

5. EMBERSZÍVEK A KÖSZIKLAK KÖZÖTT

Már hatodik órája robog velem a
zágrábi gyorsvonat a dalmát tenger
felé s még mindig négyórai utazás áll
előttem Spalatóiig. Kimerülve a ter-
mészet minden képzeletet felülmúló
szépségének szemléletében, a folyosó-
ról a fülkémbe indulok, ahol hat szerb
katonatiszt ül s nem törődve azzal,
hogy az ablakon ott lóg a figyelmez-
tető tábla: nem dohányzó, szinte füst-
felhőkkel vonták magukat körül. A
helyemen hagyott magyar könyvből
s a közben igazoltató csendőr előtt
felmutatott útlevelem magyar címe-
réről láthatták származásomat s
mindegyik arcáról felém áradt a faji
büszkeség gögje, mintha azt mondták
volna: mi itthon vagyunk... urak
vagyunk... győzők vagyunk s
azt tesszük, ami nekünk jólesik.”

Elfoglalom ablak melletti helyemet
s fáradtan tekintek kifelé. A sötétség,
ez az óriási fekete lepke, szárnyainak
árnyékát már rávetette a vidékre, de
a félhomályban is látszik, hogy még
mindig és mindenütt sziklák szegé-
lyezik útunkat. És ezek között a szik-
lák között emberszívek utaznak. Vaj-
jon nem olyan hidegek és kemények-e
mint az a sok szikla?!

Ez a gondolat nagyot kiáltva kérde-
zett lelkemben és feleletre várt, ami-
kor a vonat egyik állomáson megáll s
fülkénk ajtajában, nyilván a nemdo-
hányzó táblától csalogatva egy leány
áll meg, egyik kezében nagy fehér
vánkossal, másik kezében utazótáská-
val s a mellettem lévő egyetlen üres
helyre tekintve zavartan, tanácstala-
nul. Pár pillanat múlva, mint egy ár-
nyék, mögötte magas halottfehér fia-
talember jelent meg, arcán a halál
legszorgalmasabb hullaszállítójának a
tuberkulózisnak jellegzetes tűzrózsá-
jával. Állani alig tud, egy másik leány
gyöngye karjain roskadozik. Tántorog-
va vonszolja magát befelé, kínosan
könyörgő tekintettel indul felém. Már
ekkor tisztán láttam a helyzetet s fel-
ugorva egy mozdulattal alig ajánlot-
tam fel helyemet, máris halálos kime-
rültséggel roskadt oda s melléje kísé-
rője is. A folyosón maradt másik
leány hálás szemekkel tekint felém,
majd horvát nyelven beszélni kezd.
Amikor megtudja, hogy magyar va-
gyok, németre fordítja a szót és én

megtudom, hogy a beteg az ő testvér-
bátyja, aki súlyos tüdőbajával utolsó
napjait éli és minden reménye még a
tenger s ezért viszik őt Spalatóba.
Megtudom azt, hogy a mellette ülő
leány a menyasszonya, aki erre az
utolsó útra is hűségesen elkísérte.

Szemem róla a katonatisztekre sikk-
lik, akik még a cigarettájukat sem
tartották illendőnek eldobni, nemhogy
helyet adtak volna a nyilván feküdni
vágyó nagy betegnek, hanem kedé-
lyesen tovább füstöltek. Kint már söté-
tétség takart el mindent, de én a
sziklákat mégis látom, most már nem
a vonaton kívül, hanem itt bent, en-
nek a uniformist hordó hat állat-em-
bernek a szíve helyén.

De Istennek csodálatos eszközei van-
nak a segítségre. A beteg egyszercsak
kezeivel nyugtalan mozdulatokat tesz,
a szája felé kap s menyasszonya siet-
ve odatartja fehér zsebkendőjét. Eb-
ben a pillanatban mindnyájunk szeme-
látára, megjelenik a fehér zsebkendőn
a lassú terjedéssel szélesedő vér-
folt, a roncsolt tüdőnek piros könny-
cseppje...

Két perc alatt üres lett a fülszoba,
a tiszték mind a szomszéd étkezőkocsi-
ba menekültek. Ajánlatomra a bete-
get azonnal lefektettük s amint végre
pihenő helyzetbe került, elgyötörve az
utazástól, álomba merült. Szemközt
ült vele a két lány s én a sarokból
néztem a szomorú képet: az élet felé
elindított, de a halállal játszó fiatal
menyasszonyt és a halál várótermé-
ben gyötörődő, de az élet felé remény-
kedő ifjú vőlegényt, akik fölött az
önzetlen testvéri szeretet virrasztott
és imádkozott.

Nem tudom, meddig néztem ezt a
szomorú képet, hogyan lett nedves a
szemem, csak arra riadtam fel, hogy
két leánykéz szorítja kezemet s hal-
kan, tört magyarsággal ezt suttogják
felém: “Jó... matyar ember.”

Sohasem éreztem ilyen mély értel-
mezéssel, hogy nincs nagyobb erő az
evangéliumnál, mint most! Ezen a na-
pon naplómba a következő feljegyzést
írtam: “Ma egy említésre sem méltó
cselekedettel, mert evangélium volt
benne, több szolgálatot tettem nemze-
temnek, mint száz hazafias prédi-
kációval!”

NYUGAT-CLEVELAND TEMPLOMSZENTELESI JUBILEUMA

A Nyugat-clevelandi Magyar Evangélikus Egyház május 24-én ünnepelte temploma felszentelésének 20. évfordulóját. A mintaszerűen megrendezett és nagy tömeget vonzó ünnepélyen Cleveland magyarsága együtt örvendett az egyház népével.

Nagyszámú gyülekezet töltötte meg a templomot, ahol az ünnepi istentiszteleten angolul prédikált **Dr. E. Rudolph Walborn**, az ohioi ev. egyházkerület főtitkára, míg a magyar igehirdetést az egyház lelkésze, **Nt. Juhász Imre** végezte. Az egyházi zeneszámok szólistái **Juhász Imréné** és **B. Dolesch Melinda** voltak, **Guttovz József** orgonista kíséretével.

Az istentiszteletet követő jubileumi díszebéd résztvevői megtöltötték az egyház nagytermét. Általános elismerésben részesültek az Oltáregylet kitűnő szakácsai, kik **Ignácz Jánosné** elnök vezetésével remek ebédet készítettek. A felszolgálást kifogástalanul végezte **Vajda Sandra** elnök irányításával a Fiatalasszonyok Köre.

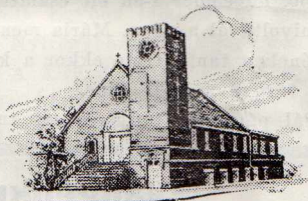
A díszebéd magasszínvonalú műsorát a két nemzet himnuszával vezette be **Bodnár Lajosné**, majd **Szalay István** főgondnok köszöntötte a vendégeket. Asztali áldást mondott **Nt. Elek Áron**, a W. S. Református Egyház lelkésze. Ezután a templomépítő elődök nevében intézett lelkes szavakat a gyülekezethez **Márton János** tb. gondnok, örökös presbiter.

Az egyházkerület 344 gyülekezetének testvéri üdvözlését tolmácsolta **Dr. E. R. Walborn** kerületi főtitkár, majd a fiatal **Bertók Anita** csillogtatta meg tehetségét a zongorán Beethoven Holdfénysonátája egy részletének előadásával.

Ezután következett **dr. vitéz Tapolcsányi Oszvánd**, az egyház jegyzője, ki mélyenszántó ünnepi beszédében Isten iránti hálával emlékezett a múltra, evangéliumi tisztánlátással felmérte a jelent és az Egyház Urába, Jézus Krisztusba vetett bizalommal tekintett a gyülekezet jövője felé. **Nt. Daróczy Mátyás**, a W. S. Ref. Egyház "Pastor Emeritusa", a clevelandi magyar egyházak nevében köszöntötte az ünnepelő evangélikus gyülekezetet. Ősi népi dallamaink felüdítő élményét, magyarságunk szellemi többletét hozta az egyházban otthonra talált 34. sz. Zrínyi Ilona leány-cserkész csapat alkalmi együttese, melynek tagjai voltak: **Thurner Klári** parancsnok, **Almay Kati**, **Dósa Margit**, **Németh Edit** és **Tóth Jutka**. Cleveland város nevében **Joseph Lombardo** 2. kerületi vá-

rosi tanácsos nyújtott át elismerő oklevelet. A műsorvezetés feladatát lendületesen látta el a gyülekezet lelkésze.

Beszámolónk nem lenne teljes a megjelent küldöttségek felsorolása nélkül, mely a város magyarságának keresztmet-

szetét mutatja. A következő egyházak és egyesületek képviseltették magukat: Első Magyar Evangélikus Egyház, Első Ev. Egyház Oltáregylete, W. S. Magyar Református Egyház és a Templomsegélyező Nőegylet, Szent Imre Római Katolikus

Egyház, Első Magyar Presbiterianus Egyház, Magyar Társaság, Délmagyarországi Felszabadító Tanácsa, Vitézi Rend USA Törzskapitánysága, Magyar Szabad-ságharcos Világszövetség Clevelandi Szervezete, 14. sz. Görgey Artúr cserkészcsapat fenntartó testülete, Magyar Csendőrok Családi Közössége, Magyar Klub, Jótékony célú Női Nagybizottság, Amerikai Magyar Református Egyesület, Amerikai-Magyar Dalárda, Gömörmegyei Segélyező Klub, Amerikai Magyar Női Segélyegylet, Pro Hungária, W. S. Dunántúli Szövetség, Magyar és Székely Szövetség, Clevelandi Magyar Demokrata Liga.

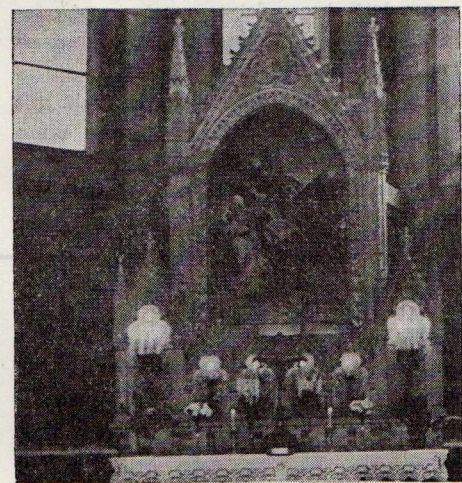
A delegátusok bemutatása után **Nt. Bernhardt Béla** mansfieldi ev. lelkész áldása zárta be a felemelő és sokáig emlékeztető ünnepséget.

(z. e.)

Mégegyszer: A fásori oltárkép

Lapunk 1969. évi 6. számában megjelent **Elveszett kincsünk** c. cikk egyik illusztrációja a fásori templom oltárképét ábrázolta, az aláírás szerint "Vajk megkeresztelését". E sajnálatos tévedés helyreigazításáért hálásak vagyunk **D. Koren Emil** püspökhelyettes, pesti esperesnek, a fásori templom lelkészének, ki levelében így ír: "Sem művészettörténetileg, sem egyházzilag nem volna szabad akkora farkashibát ejteni. Lehet, hogy csak nekünk tűnik fel ez a hiba, akik nagyon szeretjük ezt a képet, s az nekünk hétről-hétre, sőt napról-napra újra prédikál. Benczúr "Vajk megkeresztelése" c. képe nem a mi templomunkban van, s ez különben a kö-

zölt fényképen is világosan látszik. A mi képiünk a napkeleti bölcsek hódolatát ábrázolja a gyermek Jézus előtt. Számontartjuk azt is, hogy ez volt

BÚCSÚ

24 esztendő s hűségese szolgálata után a pittsburghi magyar evangélikus gyülekezet június 28-án díszvacsorán búcsúzott el eddigi lelkésztől, **Markovits Páltól**, kinek új angolnyelvű szolgálati helye, az ún. Hatfield's Ferry Parish két gyülekezetből áll: a Carmichaels-i St. Paul és a Masetown-i Jacob egyházakból, Pennsylvania déli részén, Pittsburghtól vagy 40 mérföldnyire. Augusztus 9-i beiktatásán a Magyar Konferenciát annak elnöke, **Brachna Gábor** főesperes képviseli.

Benczúr utolsó vallásos tárgyú festménye, sőt úgy tudjuk, hogy az egyetlen közvetlenül oltárképnek készült vallásos tárgyú képe. Az biztos, hogy egyenesen a fásori templom részére festette, mégpedig ajándékképpen. Számon tartjuk azt, és hallgatjuk benne a néma prédikációt: ökumenikus kép, az egész emberiség hódol a gyermek Jézus előtt, a fehér, a sárga és a fekete ember, — de egyben személyes bizonyágtétel is, mert a térdeplő, s magyar főnemesi palástban hódoló alak Benczúr önarcképe...

SZÁZ ÉVE MÁR

1870. július 18-án villámlás és égzengés közepette tartották meg az I. vatikáni zsinat negyedik nyilvános ülését, melyen 535 zsinati atya szavazott igennel a pápai eszathatatlanságot illetően. Az ellenzékben csak ketten maradtak Rómában, egy amerikai meg egy olasz püspök. A többi, jóakarátú bár, de helytelen tanácsra hallgatva, vagy 150-en, hogy elkerüljék az egyházi skandalumot, elutazott. Közöttük volt a magyar r.k. püspöki kar is, élén Simor esztergomi és Haynald kalocsai érsekkel.

A pápai infallibilitás kérdése tulajdonképpen nem volt vita tárgya a századokon át — bár mindig voltak, akik azt kétségbevittek —, de dogmatikus meghatározásától mégis idegenkedtek még a reformáció ellenében fellépő 1545—1563-as trenti zsinaton is. Végül is IX. Pius pápának a sajátos kegyessége, mely már a szeplőtlen fogantatás dogmájának a nyilvánításában is megmutatkozott, volt az a hajtóerő, mely ezt a kérdést az I. vatikáni zsinat elé kényszerítette többek tiltakozása ellenére.

A zsinati üléseken és azokon kívül elkeseredett harc folyt, amely aztán az infallibilitás ellenzőinek az alulmaradásához vezetett. Ennek ellenére a zsinat befejezése után rövidebb vagy hosszabb idő múltán mindegyik ellenzéki püspök kihirdette egyházmegyéjében az új tant. Magyarországon a kihirdetést politikai tényezők befolyásolták: ugyanis I. Ferenc

József király dekrétummal tiltotta meg az infallibilitás tanának a nyilvánosságra való hozatalát, amire a tulajdonképpen ellenzéki magyar r.k. püspökök amolyan "rámenős csakazértissel" válaszoltak.

Az elmúlt száz esztendőben csak egyszer, 1950. november 1-én élt eszathatatlanság mivoltával a pápa. Mária mennybe-menetelének a tanát tette ekkor a katolikus hit tárgyává XII. Pius.

VI. Pál pápa jól tudja, s ezt tavalyi

genfi látogatásakor meg is mondta, mint ahogy mi is jól tudjuk, hogy a katolikusok és protestánsok közötti kapcsolatok kialakulásának egyik nagy akadálya a pápaságról szóló r.k. tanítás. Ma már azonban a pápai eszathatatlanságot nem csupán mi vonjuk kétségbe.

Az 1870-es néma ellenzéknek a hangja száz évvel később a katolikus egyházon belül támasztja a hitbeli eszmélkedés és a pápai önkény elleni tiltakozás egyre népesebb pártját.

Bernhardt Béla

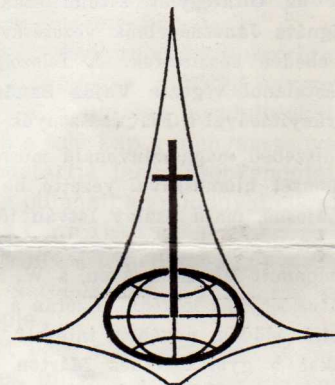
Evangelikus Világszövetség

● Összpontosított politikai nyomásnak engedve az 5. ev. világgyűlés színhelyét az EVSZ vezetősége a braziliai Porto

többsége negatív, beleértve a kiküldötteteket visszavont Braziliai Ev. Egyházat is, mely az intézkedést testvérielitlennek és a világgyűlés mottója — "Elküldve a világba" — megcsúfolásának tartja.

Alegreből a Genf közelében lévő franciaországi Evianba helyezte át. A július 14-én megkezdett világgyűlés színhely változtatása nyomán kialakult reakció

● A világmissziói és latinamerikai főbizottságok július elején az USA-ban tartották előkészítő ülésüket az 5. ev. világgyűléssel kapcsolatban. Az utóbbián a főbizottság tagjai sajnálkozásukat fejezték ki amiatt, hogy az EVSZ vezetősége változtatott a világgyűlés színhelyén.

NE FÉLJ !

c. áhítatos könyvünk előreláthatólag november végére jelenik meg (ha addig kellőszámu megrendelést kapunk). Túrőczy Zoltán ígéhírdetése nyomán összeállítja: Egyed Aladár. A

könyv ára egészvászonkötésben \$4.50 lesz. Előzetes megrendelők csak 3 dollárt fizetnek! Ha kedves Olvasónk vágyakozik a jó lelki táplálék után, ne halogassa, hanem még ma küldje be az alábbi megrendelő szelvényt!

ERŐS VÁR

P. O. Box 02148
CLEVELAND, OH 44102

Kivágandó és beküldendő:

A NE FÉLJ! c. áhítatos könyvet megrendelem. Mellékelem a könyv árát: 3 dollárt. Tudomásul veszem, hogy kevés számú megrendelő esetén a könyv nem jelenhet meg és beküldött pénzem visszajárok.

Név:

Utca:

Város: állam: Zip Code:

Az AMEK hírei

● Június végén tartotta biennális közgyűlését az Amerikai Magyar Evangelikus Konferencia, mely alkalommal a résztvevők jelentéseket hallgattak meg az elmúlt kétévi időszak eseményeiről, a Magyarországi Ev. Egyház helyzetéről, az "Erős Vár" c. lap működéséről, terveket készítettek az üresedésben lévő pittsburghi és torontói magy. ev. lelkeszi állás betöltésének a szorgalmazására, valamint egy áhítatos könyv kiadására, s újrávalasztották négyéves időszakra a Konferencia vezetőségét: elnök Nt. Brachna Gábor, alelnök Nt. Ormai János, jegyző Nt. Juhász Imre, pénztáros dr. Lestyán János.

GYÜLEKEZETI HÍREK

ROCHESTER

Lelkész: Papp János László

Templom: Alpha Lutheran Church, 580 Winton Road North. Lelkészlakás: 2131-D East Ave. (14610). Tel.: (716) 442-7748. Magyar istentisztelet minden hó második és negyedik vasárnapján (július-augusztus kivételével), reggel 9-kor.

A keresztség szentségében részesült ifj. Bessenyei Béla, id. Bessenyei Béla és felesége, sz. Végh Erzsébet újszülött gyermeke. Keresztszülők: Bessenyei György és Bauer Lászlóné. — A gyülekezet egyhangúlag elhatározta, hogy visszatér a közös úrvasorai kehely használatához. E célra külön adakoztak: Held Róza, Teremy Gyula, Lőte Lajos, Szendy József és Csizmadia Jánosék. — A nyári szünet után szeptembertől kezdve ismét rendszeresen tartjuk istentiszteleteinket a fent jelzett időpontokban.

TORONTO

Lelkész: Brachna Gábor
Lévita: Láng Ferenc

Templom: First Lutheran Church, 116 Bond St. — Istentisztelet minden hónap első és harmadik vasárnapján du. 4:30-kor.

ERŐS VÁR gyülekezeti megbízott és lapterjesztő: Láng Ferenc, P. O. Box 142, Scarboro 703, Ont.

Sok viszontagságot átélt gyülekezetünk megújulásának jelei közé tartozik az istentiszteletek jobb látogatottsága, valamint a keresztelesek számának emelkedése. Újabbban a keresztség szentségében részesültek: Körös János, dr. Körös János és felesége, sz. Molnár Erzsébet gyermeke; keresztszülők: Molnár József és Róza Jánosné (keresztelő lelkész: Brachna Gábor). Bíró Péter Alexander, Bíró Mátyás és felesége, sz. Kovarik Katalin gyermeke (ker. lelk.: Markovits Pál). Tóth Zoltán Lajos, Tóth Zoltán és felesége, sz. Németh Zsuzsa gyermeke; keresztszülők: Mészáros Istvánék és Németh Sándorék (ker. lelk.: Bernhardt Béla). Czirák Robert Steve, Czirák István és felesége, sz. Schaffer Helen gyermeke; keresztszülők: Saunders Lawrence-ék (ker. lelk.: Brachna Gábor).

Az április 19-én megtartott 43. jubileumi ünnepünkön az istentisztelet igehirdetője Juhász Imre clevelandi lelkész volt. Az ezt követő vacsorán nemcsak a gyülekezet tagjai, hanem a torontói egyhá-

zak képviselői is megjelentek és érdek-lődéssel hallgatták Juhász Imre előadását: Trianon 50, a szovjet megszállás 25 éve és a keresztyén magyarság. Továbbá felszólaltak Ft. Bielek József SJ, a Szent Erzsébet egyházközség, Nt. Seress Ödön, az Első Ref. Egyház és Nt. Mező Pál, az Egyesült Egyház lelkésze. A vendégeket vitéz Nyíregyházy Pál gondnok köszöntötte. A kitűnő vacsorát a Nőegylet készítette Zoltai Miklósné elnök és Káló Vilma alelnök vezetésével, valamint a Krasznai és Babos házaspár közreműködésével.

Ápr. 26-án az Egyesült Egyház jubileumán v. Nyíregyházy Pál gondnok tolmácsolta gyülekezetünk üdvözlését,

ugyanott Láng Ferenc lévitánk mondta az asztali áldást.

A gyülekezet lelkész-adminisztrátora: Brachna Gábor, valamint gondnoka: v. Nyíregyházy Pál majdnem egyidőben hasonló súlyos műtéten esett át. Pünkösdi istentiszteletünkön mindkettőjük ügyét a gyülekezet imádságban vitte Isten elé. Örömmel jelenthetjük, hogy mindketten a javulás útján vannak.

Közgyűlési határozat szerint július—augusztus folyamán csak két alkalommal lesz istentisztelet, mégpedig júl. 5-én és aug. 16-án, du. 4:30-kor. Szeptembertől kezdve újból minden hó 1. és 3. vasárnapján tartjuk az istentiszteleteket.

Az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia clevelandi közgyűlésén Láng Ferenc képviselte a gyülekezetet.

AZ EGYHÁZ HÍREI

NÉMETORSZÁG

● Egyre több befolyásos helyzetben lévő teológiai professzor írja alá az ún. "Frankfurti Nyilatkozat"-ot, melyben bizonyosságot tesznek az egyház hagyományos küldetéséről, Istennek a Bibliában kijelentett üdvösségtervéről, s egyben elutasítják azokat az irányzatokat, amelyek a keresztyénséget mozgalommá degradálják és az emberiség problémáinak a megoldását valamiféle humanizálódási folyamatra egyszerűsítik le.

● Július 1-től I. Baeklein addigi püspök-helyettes lesz a Tübingiai Ev. Egyház püspöke a nyugalomba vonuló Dr. M. Mitzenheim utódaként.

● A Szászországi Ev. Egyházban újabb rendelkezés szerint megengedik, hogy nőket lelkésszé szenteljenek, de csak lelkészi munkatársként láthatnak el szolgálatot. Teológiai végzettséggel rendelkező nők felszentelés nélkül kiegészítő lelkészi beosztást kaphatnak.

● A kommunista kormányzat nyomására a Berlin—Brandenburgi Egyház keleti részlege kimondotta függetlenségét a Berlin nyugati részében lévő részlegtől, de ellenállt annak a követelménynek, hogy saját püspököt válasszon, mondván, hogy K. Scharf püspök mind a két részlegnek a feje, mivel az éveken át máris megosztottságban működött egyetemes közgyűlés öt választotta meg O. Dibelius püspök utódjául.

ANGLIA

● Megjelent "New English Bible (NEB)" megjelöléssel a teljes Biblia új tudomá-

nyos angol fordítása. Ez a fordítás korszerű nyelvhasználatra törekedett. Sok esetben elhagyták a képesbeszédet az egyszerű, világosabb kifejezések kedvéért. Egyes igehelyeknek a fordítása teológiai problémákat vet fel, sőt még talán etikai vitára is okot ad. Ez utóbbi téren jelentős az Ötödik Parancsolat, mely az eddigi "Ne ölj!" ("Thou shalt not kill") helyett "Ne gyilkolj!" (Thou shalt not commit murder!) fordításban látott napvilágot — egyesek szerint kihúzza a pacifisták lába alól az Ószövetségre való hivatkozhatóság talaját.

FINNORSZÁG

● A csekély lélekszámú Finn Evangélikus Hitvalló Egyház megszüntette frater-nális (= "diplomáciai") kapcsolatait az amerikai "Lutheran Church Missouri Synod" egyházzal az utóbbiban felburjánzó liberális teológiai felfogás miatt....

KANADA

● Már máskor is jelzett tervek értelmében kilátás van arra, hogy 1973-ra a három önkormányzati egyházszervezethez tartozó evangélikusok között szószék- és oltárközösség jön létre.

ROMÁNIA/ERDÉLY

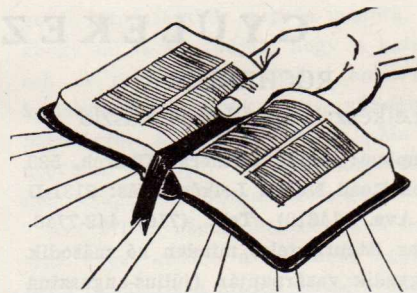
● A májusi kettős árvíz okozta károk helyrehozatalára az Ev. Világszöv. és az Egyházak Világtanácsa együttesen \$100,000 segélyt szándékszik folyósítani.

ÚJ-GUINEA

● Misszionárius-hiány akadályozza az egyházi munka fejlődését Dr. J. Kuder — magyarszármazású — ev. püspök sze-

Mindennapi kenyér

— Útmutató a Biblia olvasásához —

SECOND CLASS PUBLICATION.

POSTMASTER: SEND FORM 3579 TO
ERŐS VÁR

BOX 02148, CLEVELAND, OH 44102.

rint. A helyi ev. egyház taglétszáma az elmúlt évtizedben 41 százalékkal 355 ezerre gyarapodott, azonban a fejlődés lelassult azzal, hogy még nyugalomba vonult misszionáriusok helyét sem tudják betölteni.

BRAZÍLIA

● Valamilyen római ún. protestáns egyesület azt "követelte", hogy az 5. ev. világgyűlést ne tartsák meg Brazíliában, s az Ev. Világszöv. így demonstráljon a jelenlegi katonai kormány ellen. Érdekes csak az, hogy amikor néhány éve Keletnémetországba tervezték a világgyűlést, politikailag aggodalmaskodó hangok nem szóltak meg.

VATIKÁN

● Nők szolgálata jelentőségének elismerésül avilai Szt. Terézt és szienai Szt. Katalint a pápa az "egyház doktorainak" nyilvánította.

● Pápai rendelkezés folytán állítólag könnyítés történt a vegyesházasságok ügyében. Alapjában véve azonban katolikus házassulandónak ezután is katolikus pap előtt kell házasságot kötnie és meg kell ígérnie, hogy születendő gyermekeit a katolikus hitben igyekszik felnevelni. Rendkívüli esetben illetékes püspök engedélyt adhat, hogy katolikus házassulandónak nem-katolikus szertartású esküvője lehessen, de ilyen engedélyt is csak akkor adnak ki, ha egyébként a házasságkötés kimeríti a r.k. kánonjogi követelményeket. Katolikus pap nem szolgálhat nem-katolikus szertartású esküvőn.

SZOVJETUNIO

● 94 éves korában meghalt Alekszij pátriárka, az Orosz Orthodox Egyház feje. Alekszijt 1945-ben választották meg, s ő folytatta elődjének, Szergej pátriárkának a vezetését, mely a szovjet ideológiához való fenntartás nélküli igazodást jelentette.

● Az Orosz Orthodox Egyház papjai felhatalmazást nyertek, hogy r.k. vallású személyeknek kiszolgáltathassák a szentiségeket.

Hírközlő: Bernhardt Béla

1970. JÚLIUS HÓ

1. Luk 9:51-56. — Hab 3:1-4, 13-19.
2. 2 Tim 4:1-5. — Sof 1:1-6, 14-18.
3. 1 Tess 2:13-20. — Sof 3:6-20.
4. Luk 14:25-33. — Zsid 1:1-4.

SZTH. U. 6. VAS. — JÚL. 5.

Heti ige: Ézs 43:1

5. Mát 5:20-26. — Róm 6:3-11.
6. Tit 3:3-7. — Zsid 1:5-14.
7. 1 Pét 3:18-22. — Zsid 2:1-10.
8. Gal 3:26-29. — Zsid 2:11-18.
9. Márk 16:14-18. — Zsid 3:1-6.
10. Mát 3:13-17. — Zsid 3:7-19.
11. Jel 3:1-6. — Zsid 4:1-13.

SZTH. U. 7. VAS. — JÚL. 12.

Heti ige: Róm 6:19

12. Márk 8:1-9. — Róm 6:19-23.
13. Márk 8:10-21. — Zsid 4:14-5:10.
14. Róm 6:12-18. — Zsid 5:11-6:8.
15. Luk 11:33-36. — Zsid 6:9-20.
16. Márk 9:42-50. — Zsid 7:1-10.
17. Róm 12:1-2. — Zsid 7:11-17.
18. 1 Kor 9:24-27. — Zsid 7:18-28.

SZTH. U. 8. VAS. — JÚL. 19.

Heti ige: Ef 5:9

19. Mát 7:15-23. — Róm 8:12-17.
20. Ján 8:31-36. — Zsid 8:1-13.
21. Gal 6:7-10. — Zsid 9:1-10.
22. Kol 1:3-11. — Zsid 9:11-15.
23. 1 Kor 12:12-26. — Zsid 9:16-28.
24. Fil 2:12-18. — Zsid 10:1-18.
25. Zsid 6:4-8. — Zsid 10:19-31.

SZTH. U. 9. VAS. — JÚL. 26.

Heti ige: Ef 5:15

26. Luk 16:1-9. — 1 Kor 10:6-13.
27. Préd 9:13-18. — Zsid 10:32-39.
28. Péld 16:1-9. — Zsid 11:1-7.
29. 1 Pét 3:1-6. — Zsid 11:8-22.
30. 1 Kir 3:16-28. — Zsid 11:23-31.
31. Mát 13:44-46. — Zsid 11:32-40.

1970. AUGUSZTUS HÓ

1. Luk 12:42-48. — Zsid 12:1-11.

SZTH. U. 10. VAS. — AUG. 2.

Heti ige: Péld 14:34

2. Luk 19:41-48. — 1 Kor 12:1-11.
3. Róm 11:25-32. — Zsid 12:12-17.
4. 2 Móz 17:8-15. — Zsid 12:18-24.
5. 1 Kir 21:1-16. — Zsid 12:25-29.
6. Jer 16:14-17. — Zsid 13:1-6.
7. Jer 18:1-6. — Zsid 13:7-14.
8. Zsolt 33. — Zsid 13:15-19.

SZTH. U. 11. VAS. — AUG. 9.

Heti ige: 1 Pét 5:5

9. Luk 18:9-14. — 1 Kor 15:1-10.
10. Márk 9:33-37. — Zsid 13:20-25.
11. 1 Sám 17:40-51. — 1 Ján 1:1-4.
12. Luk 7:1-10. — 1 Ján 1:5-10.
13. Csel 12:18-25. — 1 Ján 2:1-6.
14. Gal 1:11-24. — 1 Ján 2:7-11.
15. Ézs 57:15-21. — 1 Ján 2:12-17.

SZTH. U. 12. VAS. — AUG. 16.

Heti ige: Ézs 42:3

16. Márk 7:31-37. — 2 Kor 3:4-11.
17. Márk 1:21-28. — 1 Ján 2:18-29.
18. 2 Kir 20:1-7. — 1 Ján 3:1-10.
19. Jak 5:13-18. — 1 Ján 3:11-18.
20. Mát 9:27-38. — 1 Ján 3:19-24.
21. Mát 8:14-17. — 1 Ján 4:1-6.
22. Ézs 35:3-10. — 1 Ján 4:7-16a.

SZTH. U. 13. VAS. — AUG. 23.

Heti ige: Mát 25:40

23. Luk 10:23-37. — Gal 3:15-22.
24. Jak 2:1-13. — 1 Ján 4:16b-21.
25. Róm 3:19-22. — 1 Ján 5:1-4.
26. Zak 7:8-14. — 1 Ján 5:5-12.
27. Filemon 4:25. — 1 Ján 5:13-21.
28. Zsid 2:11-18. — 2 Ján.
29. Jer 22:13-19. — 3 Ján.

SZTH. U. 14. VAS. — AUG. 30.

Heti ige: Zsolt 103:2

30. Luk 17:11-19. — Gal 5:16-24.
31. Márk 1:40-45. — Ám 1:1-2.

(J)

Bell Lajos m. ev. lelkész az LCA New Jersey egyházkerülete egyik delegátusa volt országos egyházunk Minneapolisban tartott közgyűlésén.

CÍMVÁLTOZÁS

Markovits Pál evangélikus lelkész új címe: RD 1, Box 346, CARMICHAELS PA 15320. Telefon: (412) 966-2532